

Verslag SCCM Auditordagen 2006

17, 19 en 25 Januari 2006

Inleiding

Op 17, 19 en 25 januari 2006 heeft SCCM een drietal auditordagen voor ISO 14001-auditors van de aangesloten certificatie-instellingen georganiseerd. Sinds 2000 organiseert SCCM jaarlijks auditordagen voor ISO 14001.

Aan de auditordagen 2006 hebben in totaal 80 ISO 14001-auditors deelgenomen.

Doel van de auditordagen

Het doel van de auditordagen is om door bespreking van praktijksituaties ervaringen uit te wisselen en de werkwijze van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen bij de uitvoering van ISO 14001-audits te harmoniseren.

Voor de auditordagen verzamelt SCCM praktijksituaties die worden omgezet in casusbeschrijvingen met vragen hoe te handelen. Een belangrijk deel van de auditordagen bestaat uit het onderling bediscussiëren van de gewenste handelwijze en het uitwisselen van ervaringen. Tegelijkertijd wordt daarmee de bekendheid met de inhoud van het ISO 14001 certificatiesysteem vergroot. Ook kunnen er aandachtspunten naar voren komen voor de verbetering van onderdelen van het certificatiesysteem. Deze aandachtspunten worden ingebracht bij het Centraal College van Deskundigen (CCvD). Het CCvD kan besluiten nadere richtlijnen in het ISO 14001-certificatiesysteem vast te leggen, bijvoorbeeld wanneer tijdens de discussies grote verschillen naar voren komen.

Evaluatie auditordagen 2006

De 80 deelnemers aan de auditordagen 2006 hebben deze dag als zeer positief ervaren. De aanwezige auditors hebben de kwaliteit van de auditordagen 2006 met een hoog rapportcijfer gewaardeerd, gemiddeld werden de dagen met een 7,6 beoordeeld.

Bijna alle auditors vinden de frequentie van een keer per jaar goed. De keuze van de onderwerpen werd goed beoordeeld, wel werden er opmerkingen over de formulering van de discussiepunten gemaakt. Ondank de zorgvuldige formulering van de discussiepunten en de aansluiting van de discussiepunten bij de praktijk blijven hier opmerkingen mogelijk..

Stichting Coördinatie Certificatie Milieu- en arbomanagementsystemen (SCCM)

Doelstelling van SCCM is om de toepassing van milieu- en arbomanagementsystemen te stimuleren en het gebruik ervan bij vergunningverlening en handhaving. Certificatie is hierbij een belangrijk middel.

SCCM wil randvoorwaarden scheppen voor certificatie zodat de certificaten een zodanig kwaliteitsniveau hebben dat deze voor het bedrijf zelf en voor de relatie bedrijf – overheid een betekenis kunnen krijgen. SCCM treedt op als Centraal College van Deskundigen voor certificatie-instellingen die milieu- en arbomanagementsystemen certificeren. SCCM stelt de 'spelregels' op waaraan de certificatie-instellingen zich bij het certificeren dienen te houden. Deze 'spelregels' liggen vast in de zogenaamde ISO 14001- en OHSAS 18001-certificatiesystemen en het EMAS-verificatiesysteem. Certificatie-instellingen kunnen door een overeenkomst te sluiten met SCCM deze systemen gebruiken. SCCM certificeert dus zelf niet. SCCM is door het Ministerie van VROM aangewezen als uitvoerder van de EMAS-verordening in Nederland en registreert de deelnemers aan de EMAS-verordening

Uitkomsten van bespreking praktijksituaties

De praktijksituaties besproken tijdens de SCCM auditordagen 2006 hadden betrekking op de volgende onderwerpen:

- Energiemanagement en de relatie met ISO 14001.
- Planning en voorbereiding van de audit.
- Anticiperen op nieuwe wet- en regelgeving.
- Ketenaansprakelijkheid.
- Naleving van wet- en regelgeving

In kleiner groepsverband hebben de deelnemers over de cases en vragen over bovenstaande onderwerpen gediscussieerd. Na afloop van deze discussies zijn de vragen in een plenaire sessie besproken. Dit verslag geeft per vraag een samenvatting van de discussies.

Op de website van SCCM zijn alle cases en vragen vanaf 2000 toegankelijk gemaakt. Per onderwerp en per jaar kunnen selecties uit de behandelde cases worden gemaakt.

Voordat aan de casevragen is begonnen, is er een open discussie gevoerd om bij de auditoren ideeën te inventariseren voor het beleidsplan van SCCM over 2006-2010. De uitkomst wordt meegenomen in het beleidsplan en niet in dit verslag opgenomen.

Onderwerp	Vraagnummers
- Energiemanagement en de relatie met ISO 14001	1
- Planning en voorbereiding van de audit	2
- Anticiperen op nieuwe wet- en regelgeving en continue verbetering	3
- Ketenaansprakelijkheid	4
- Naleving van wet- en regelgeving	5

Energiemanagement en de relatie met ISO 14001

1 Vraag

Om bedrijven te stimuleren tot het nemen van energiebesparingsmaatregelen is door de overheid een systeem met convenanten op het terrein van energie, de zogenaamde MJA's ontwikkeld (MeerJarenAfspraken Energie). Bedrijfstakorganisaties sluiten een MJA af met de overheid. Bedrijven committeren zich aan een dergelijke MJA. In een MJA worden afspraken gemaakt over de omvang van de energiebesparing maar ook over concrete maatregelen. Een van de verplichte maatregelen is de invoering van een energiemanagementsysteem (EMS). Bedrijven dienen door middel van het invullen van de 'BasisCheck Energiezorg' de eigen implementatie van het EMS te beoordelen. In de jaarlijkse rapportage over de MJA wordt de uitkomst gemeld. Bedrijven die ISO 14001 zijn gecertificeerd hoeven de 'BasisCheck Energiezorg' niet in te vullen omdat ervan wordt uitgegaan dat deze bedrijven automatisch ook een EMS hebben dat aan de gestelde eisen voldoet.

- A Verwacht je bij een bedrijf dat zich in het beleid heeft gecommitteerd aan een MJA dat bij de inventarisatie van de milieuaspecten bij het onderwerp energie inzicht is in 70-80% van het energieverbruik zodat ook een gericht beleid kan worden gevoerd tot het verminderen van het verbruik.
- B Wat doe je als auditor met het gegeven dat ISO 14001-gecertificeerde bedrijven die zich hebben gecommitteerd aan een MJA de 'BasisCheck Energiezorg' niet hoeven in te vullen omdat wordt verwacht dat aan de MJA eisen wordt voldaan.

■ Gewenste benadering

- A Van een bedrijf waar energie een belangrijk milieuaspect is wordt verwacht dat het een goed inzicht heeft in de plaatsen in de organisatie waar energie wordt gebruikt. Dit betekent dat 70%-80% goed in beeld moet zijn. Zonder dit gedetailleerde inzicht in het gebruik is het niet mogelijk om invulling te geven aan een adequaat verbeterings- en beheersingsprogramma. Wanneer een bedrijf zich committeert aan een MJA is energie een belangrijk milieuaspect en zal dit inzicht er moeten zijn. Aangezien het verkrijgen van een goed inzicht in het energieverbruik tijd en geld kost wordt op het moment van een initiële certificatie van een niet MJA-bedrijf niet verwacht dat dit inzicht er op dat moment is. Het dient dan wel een actiepunt te zijn om een beter inzicht te verkrijgen.
- B Het bedrijf dat zich heeft gecommitteerd aan een MJA is verantwoordelijk voor het voldoen aan alle daaraan verbonden eisen. Dit betekent onder andere dat er een goedgekeurd Energiebesparingsplan (EBP) moet zijn. De basis voor een EBP is een consumptieanalyse. Verder dient een energiemanagementsysteem operationeel te zijn. Het bedrijf zal tijdens een ISO 14001-audit aan moeten kunnen tonen dat aan de verplichtingen is voldaan. Dit op basis van art. 4.5.2 van de ISO 14001-norm. Dit betekent niet dat de certificatie-instelling (CI) bij elke audit het onderwerp energie zorg aan de orde moet stellen. Een CI zal tijdens een audit niet het energiemanagementsysteem als zodanig beoordelen maar het bedrijf vragen aan te tonen dat het energiemanagementsysteem aanwezig is. Een CI kan daarbij de organisatie in overweging geven de checklist voor zichzelf in te vullen.

Planning en voorbereiding van de audit

2 Vraag

U bent geen auditor, maar heeft een coördinatiefunctie bij een CI. In de krant leest u een artikel over 'Schending van regels bij vervoer afval'. Het artikel is geschreven naar aanleiding van een internationaal onderzoek waaraan het Ministerie van VROM heeft deelgenomen. De conclusie van het onderzoek is dat de helft van het afvaltransport in de Europese Unie illegaal verloopt. In uw klantenbestand zitten een groot aantal afvalinzamelaars en -transporteurs.

- A Doet u iets met deze informatie?
Zo ja: Wat doet u en waarom? Op welk moment? Wat zijn de eventuele vervolgstappen?
Zo nee: Waarom besluit u niets te doen?
- B Ontwikkelingen in de omgeving (het overheidsbeleid, nieuwe technologie) kunnen van invloed zijn op het bedrijf, de werkwijze van het bedrijf en daarmee de inhoud van het auditprogramma dat je als auditor opstelt.

Van welke ontwikkelingen/maatregelen/doelstellingen moet je als auditor op de hoogte worden gebracht?

2 Gewenste benadering

- A Uitgangspunt is dat het artikel is gebaseerd op een onderzoek uitgevoerd door of in opdracht van een gezaghebbende en betrouwbare organisatie. Wanneer dit het geval is zal elke CI een vervolg geven aan het bericht:
- Indien mogelijk zal worden bepaald of bedrijven waar de CI een certificaat aan heeft verstrekt in het onderzoek betrokken zijn geweest.

- Auditors worden geïnformeerd over het onderzoek en de relatie met het ISO 14001 managementsysteem (afhankelijk van het moment en de situatie individueel, schriftelijk of op een interne bijeenkomst).
- Tijdens audits is het onderwerp van het onderzoek een extra aandachtspunt. In dit geval kan bijvoorbeeld een algemene vraag worden gesteld ten aanzien van de wijze waarop de organisatie heeft geborgd dat het afvaltransport aan de regels voldoet.

Van belang is om te realiseren dat een audit niet bedoeld is om uit te zoeken of er illegale activiteiten worden uitgevoerd. Het is aan de organisatie om aan te tonen dat er voldoende maatregelen zijn genomen om te waarborgen dat aan de verplichtingen ten aanzien van de wet- en regelgeving wordt voldaan.

- B De auditor zou voor het uitvoeren van de audit op de hoogte moeten zijn van branche specifieke informatie / veranderingen en specifieke wet- en regelgeving en de gebruikte productietechnieken om deze te gebruiken bij het opstellen van het auditprogramma. Het op de hoogte zijn van deze informatie is een eigen verantwoordelijkheid van de certificatie-instelling. Mogelijke bronnen zijn:
- Infomil (www.infomil.nl)
  - Abonnement op berichten over milieuwet- en regelgeving

Anticiperen op nieuwe wet- en regelgeving en continue verbetering

3 Vraag

- A Het ministerie VROM legt in het beleid op dit moment veel nadruk op de problematiek van de luchtkwaliteit en daarbinnen fijn stof en roet. Hiervoor is het Besluit luchtkwaliteit 2005 gepubliceerd en ligt er een wetsvoorstel luchtkwaliteit bij de Raad van State. Een van de maatregelen die ingevoerd gaat worden is het gebruik van roetfilters voor dieselmotoren.

U bent auditor en voert een controle audit uit bij een groot ingenieursbureau. Voor uitvoering van de werkzaamheden zijn voor het personeel een groot aantal lease- en dienstauto's beschikbaar. Alle auto's rijden op diesel en zijn eigendom van een leasemaatschappij.

Het bedrijf is niet op de hoogte van dit speerpunt van de overheid en heeft daarom geen plan van aanpak om iets aan de roetuitstoot van het wagenpark te gaan doen, ook is hierover geen contact geweest met de leasemaatschappij.

Zou het ingenieursbureau op de hoogte moeten zijn van het beleid van de overheid op dit soort onderwerpen?

- B Stel dat het ingenieursbureau wel op de hoogte is, vindt u dat het ingenieursbureau er dan iets mee moet doen?
Zo nee: Waarom niet?
- C Maakt het uit of de milieubelasting van de auto's wel of niet een belangrijk milieuaspect is?
Zo ja: Wat verwacht u van het bedrijf qua eigen acties en acties richting de leasemaatschappij?

3 Gewenste benadering

- A Op basis van het commitment tot continue verbetering en het voorkomen van milieubelasting mag van het ingenieursbureau worden verwacht dat het op de hoogte is

van de technologische ontwikkelingen en ontwikkelingen met betrekking tot wet- en regelgeving ten aanzien van de voor het bureau belangrijke milieuaspecten. Gezien het feit dat het onderwerp veel aandacht in de pers heeft gekregen geldt dat zeker voor dit geval.

Indien het ingenieursbureau niet op de hoogte zou zijn, zal dit als een aandachtspunt en niet als een afwijking van de norm worden beschouwd.

- B Van het bureau mag worden verwacht dat het overweegt wat de mogelijkheden zijn om, anticiperend op nieuwe technologieën en het overheidsbeleid, al maatregelen te nemen. Mogelijkheden zijn:
- Bij nieuwe leasecontracten kiezen voor auto's die aan de eisen voldoen.
  - Met de leasemaatschappij overleggen of en hoe er bij bestaande contracten iets kan worden gedaan.
- C De mate waarin een bedrijf dient te anticiperen op technologische ontwikkelingen en veranderingen in wet- en regelgeving is mede afhankelijk van de vraag of een milieuaspect wel of niet significant is. Gezien het commitment tot voorkomen van milieubelasting en continue verbetering zal de aandacht voor verbetering in de eerste plaats uitgaan naar de belangrijke milieuaspecten. Wanneer het gaat om de naleving van wet- en regelgeving speelt de mate van belangrijkheid van het milieuaspect geen enkele rol. Aan wet- en regelgeving zal in alle gevallen moeten worden voldaan.

Ketenaansprakelijkheid

4 Vraag

Producent X van computers heeft als scope van het managementsysteem: "het ontwerpen en assembleren van computers voor de consumentenmarkt". De activiteiten van het bedrijf betreffen voornamelijk het samenstellen van een computer op basis van ingekochte printplaten en kant en klaar ingekochte onderdelen naar klantspecificaties. Dit betekent dat een groot deel van de milieuaspecten van de productie van een computer bij andere bedrijven spelen en niet voorkomen bij computerproducent X.

Computerproducent X (40 medewerkers) besteedt diverse productieactiviteiten uit aan andere organisaties. Het maken van de metalen omkasting van de computers wordt uitgevoerd door bedrijf Y. Bedrijf Y maakt de metalen kasten volgens specificatie van bedrijf X. Dit betekent onder andere dat de kasten worden behandeld tegen bijvoorbeeld roest en worden geverfd. De productie van printplaten wordt uitbesteed aan bedrijf Z.

Bij alle uitbestede onderdelen wordt door bedrijf X van de leveranciers geëist dat er geen producten gebruikt mogen worden die wettelijk verboden zijn (zoals zware metalen, bepaalde type brandvertragers e.d.) en dat de leveranciers een milieuvergunning moeten hebben.

Doordat er veel (productie)activiteiten worden uitbesteed, zijn de eigen milieuaspecten van de organisatie klein. In het kader van de ISO 14001:2004 heeft bedrijf X ook geprobeerd de milieuaspecten van uitbestede werkzaamheden in het milieuaspectenregister op te nemen. Uit het milieuaspectenregister komt naar voren dat de milieuaspecten (lucht, geluid, afval, gebruikte grondstoffen, energie) van de productie van de metalen computerkast niet significant zijn ten opzichte van de milieuaspecten bij van de productie van printplaten (luchtemissies van bijvoorbeeld solderen, gebruik zware metalen, brandvertragers, verpakking en transport).

In Normpunt 4.4.6 is het volgende geregeld:

De organisatie moet die werkzaamheden identificeren en plannen die samenhangen met de geïdentificeerde belangrijke milieuaspecten in overeenstemming met haar milieubeleid, de milieudoelstellingen- en -taakstellingen om te bewerkstelligen dat deze werkzaamheden onder gespecificeerde omstandigheden worden uitgevoerd, door

a).....

b).....

c) *het vaststellen, implementeren en bijhouden van procedures met betrekking tot de geïdentificeerde belangrijke milieuaspecten van goederen en diensten die door de organisatie worden gebruikt, en het bekend maken van de voor hen van toepassing zijnde procedures en eisen aan leveranciers, met inbegrip van aannemers van werk.*

- A Volgens de norm identificeert de computerproducent de milieuaspecten van de eigen organisatie. De vraag is tot welk detailniveau de milieuaspecten van de uitbestede activiteiten onderdeel zijn van deze identificatie. Niveaus zijn:
- a) gesplitst als 'onderdelen computer, schoonmaak, afval, kantoorbenodigdheden etc)';
  - b) de verschillende onderdelen computer uitgesplitst naar soort onderdeel (bijvoorbeeld kasten, printplaten, transformatoren, brandvertragers etc.);
  - c) per onderdeel verder uitgesplitst naar type (bijvoorbeeld verschillende typen kasten; verschillende type en merken printplaten). Per type zijn alle milieuaspecten benoemd.
  - d) anders, ...
- Welk detailniveau zou moeten worden gekozen. Licht het antwoord toe.

- B In de norm (normpunt 4.4.6 c) wordt aangegeven dat met betrekking tot belangrijke milieuaspecten, relevante procedures en eisen aan leveranciers bekend gemaakt moeten worden. Bedrijf X identificeert de milieuaspecten van de productie van printplaten als belangrijk.

Wat verwacht je van bedrijf X t.a.v. het bekend maken van procedures en eisen en de borging t.a.v. de naleving van de procedures en eisen door bedrijf Z bij de productie van printplaten?

- C In normpunt 4.4.2 wordt ingegaan op de bekwaamheid, training en bewustzijn:

De organisatie moet bewerkstelligen dat eenieder die voor of namens de organisatie taken uitvoert, die door de organisatie geïdentificeerde belangrijke milieueffecten kunnen veroorzaken, bekwaam is op basis van geschikte opleiding, training of ervaring en moet de daarbij behorende registraties bewaren.

De organisatie moet de trainingsbehoeften identificeren die samenhangen met haar milieuaspecten en haar milieumanagementsysteem. Zij moet in de training voorzien of andere maatregelen treffen om aan deze behoeften te voldoen en moet de daarbij behorende registraties bewaren.

De organisatie moet (een) procedure(s) vaststellen, implementeren en bijhouden om personen die voor of namens haar werken bewust te maken van:

- a) *het belang van naleving van het milieubeleid en -procedures en van de eisen van het milieumanagementsysteem;*
- b) *de belangrijke milieuaspecten en hieraan gerelateerde feitelijke of mogelijke effecten, die samenhangen met hun werk en de milieuvoordelen van verbeterde persoonlijke prestaties;*
- c) *hun taken en verantwoordelijkheden bij het voldoen aan de eisen van het milieumanagementsysteem;*
- d) *de mogelijke gevolgen indien van gespecificeerde procedures wordt afgeweken.*

Wanneer stel je eisen aan de bekwaamheid, training en bewustzijn van externen bij het uitbesteden van de productie van onderdelen zoals dat door bedrijf X gebeurt (bijvoorbeeld bij welk milieuaspect, significantie, afwijking v.d. norm, ...)?

- D Toeleverancier Z besteedt een deel van de productie van printplaten uit aan een bedrijf in China, waar de productie een stuk goedkoper is.

Moet bedrijf X in haar relatie met toeleverancier Z rekening houden met het feit dat deze toeleverancier activiteiten uitbesteedt in China?

Zo ja: Wat moet het minimaal doen?

Zo nee: Waarom niet?

- E Verwacht je dat bedrijf X voor het uitbesteden van diensten zoals het schoonmaakbedrijf, de schilder of het keuringsbedrijf voor stookinstallaties op dezelfde manier eisen aan bekwaamheid, training en bewustzijn moet stellen als voor het uitbesteden van productieactiviteiten als printplaten?

Is er voor bedrijf X verschil in communicatie richting eigen personeel of personeel dat namens een ander werkzaamheden uitvoert op locatie (zoals onderhouds- en schoonmaakpersoneel) als het gaat om bekwaamheid, training en bewustzijn?

4 Gewenste benadering

- A Voor de inventarisatie van de milieuaspecten van de inkoop van onderdelen uit het voorbeeld is als basis niveau B (uitsplitsing naar onderdeel) het meest passend. Op dit niveau dient er inzicht in de milieuaspecten te zijn. Op het moment dat blijkt dat voor een specifiek onderdeel meerdere types zijn, waarvan de milieuaspecten ook verschillen, dient voor dat onderdeel een verdergaande analyse op niveau C (uitsplitsing naar type) te worden uitgevoerd. Het wel of niet uitvoeren van een verdergaande analyse is ook afhankelijk van de mogelijkheden tot beïnvloeding van de leverancier (door bijvoorbeeld inkoopspecificaties waarin stoffen die wel of juist niet dienen te worden toegepast etc.).

- B Het inkopende bedrijf dient de kwaliteits- en milieueisen die zij stelt vast te leggen in de inkoopspecificaties. In aanvulling daarop kan het inkopende bedrijf eisen dat het verkopende bedrijf een gecertificeerd milieumanagementsysteem dient te hebben om te borgen dat de gestelde milieueisen ook worden nageleefd. Een alternatief is dat het verkopende bedrijf een verklaring opstelt of laat opstellen waarin zij aangeeft dat aan de gestelde eisen wordt voldaan. Het inkopende bedrijf moet in het eigen milieumanagementsysteem wel borgen dat aan de gestelde eisen wordt voldaan. Dit kan bijvoorbeeld door incidenteel een audit uit te voeren op het proces en/of het product te laten testen op het voldoen aan de eisen.

De mate van detaillering van de eisen aan het verkopende bedrijf wordt mede bepaald door de invloed die er is. Bij de aankoop van een standaard product zal deze beperkter zijn dan wanneer een product op specificatie wordt geproduceerd. Daarnaast zal de omvang van de opdracht een rol spelen. Welk deel van bijvoorbeeld de productie, omzet, milieuaspect, anders wordt bij het verkopende bedrijf gekocht? Hoeveel invloed heeft het inkopende bedrijf op de leverancier? Afhankelijk hiervan bepaald het inkopende bedrijf of er bijvoorbeeld geaudit wordt en met welke frequentie, of er eisen aan het proces worden gesteld, procedures en instructies worden beoordeeld etc.

- C Alleen in zeer bijzondere omstandigheden zullen er eisen aan de bekwaamheid van personeel van derden worden gesteld. Door het inkopende bedrijf worden daar waar nodig eisen gesteld ten aanzien van het milieu die betrekking hebben op het product en eventueel het productieproces. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van het bedrijf dat levert om

te zorgen dat het voldoen aan de eisen is geborgd. De inzet van voldoende bekwaam personeel maakt daar onderdeel van uit.

Wanneer de werkzaamheden door de leverancier worden uitgevoerd op de locatie van de inkopende partij kan dit anders liggen. In dat geval moet het personeel van derden de werkzaamheden volgens de afspraken in het milieumanagementsysteem worden uitgevoerd. Dit betekent dat het personeel van derden geïnformeerd wordt over de afspraken die er zijn gemaakt, de milieuaspecten en eventueel de uitgangspunten van het beleid van de organisatie.

- D Het inkopende bedrijf (X) heeft een overeenkomst met het verkopende bedrijf (Z). Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van Z om de producten te leveren volgens de gemaakte afspraken. Indien Z activiteiten uitbesteedt aan een toeleverancier in China is Z verantwoordelijk voor controle op de naleving van de afspraken en de levering van de producten die voldoen aan de gestelde milieueisen.
- E In het geval de uitvoering van diensten op de eigen locatie worden uitbesteed aan derden zullen over het algemeen wel eisen aan de bekwaamheid van het personeel worden gesteld. Bij de bekwaamheid gaat het dan om bijvoorbeeld het voldoen aan milieu-, huis- en veiligheidsregels. Het bedrijf is ook verantwoordelijk voor het personeel van derden dat op de locatie werkzaamheden uitvoert. De communicatie met eigen personeel of personeel van derden zal qua inhoud niet veel van elkaar verschillen aangezien alle activiteiten op locatie volgens dezelfde regels uitgevoerd moeten worden. De vorm van communicatie kan wel verschillen aangezien personeel van derden waarschijnlijk anders zal worden benaderd.

Wet- en regelgeving

5 Vraag

Na een jaar voert u een controle audit uit bij een bedrijf. U kijkt onder andere naar de naleving van de vergunning en de communicatie met het bevoegd gezag. Vorig jaar heeft u hier geen afwijkingen gevonden. Gedurende het afgelopen jaar heeft het bedrijf echter een luchtmeting uit laten voeren en is geconstateerd dat het bedrijf de concentratie-eis voor luchtemissies overschrijdt. Het bevoegd gezag heeft een handhavingsbrief geschreven. Het bedrijf heeft naar mening van het bevoegd gezag niet voldoende maatregelen getroffen, waardoor het bedrijf inmiddels ook aangeschreven is door het OM.

- A Had het bedrijf de overtreding van concentratie-eisen tussentijds aan de CI moeten melden?
Zo ja: Waarom en op welk moment?
Zo nee: Waarom niet?
- B Kunt u zich situaties voorstellen t.a.v. de naleving van wettelijke en andere eisen waarin het betreffende bedrijf de CI tussentijds informeert?
Zo ja: Wanneer?
Zo nee: Waarom niet?
- C Tijdens de audit bleek dat de overschrijding onder andere veroorzaakt werd door veranderingen in de organisatiestructuur van het bedrijf.

Kunt u zich in het algemeen voorstellen dat er organisatieveranderingen zijn die de CI /auditor tussentijds wil weten? Zo ja, welke?
- D Tijdens u controle ziet u dat het bedrijf de concentratie-eisen behoorlijk overschrijdt en het bevoegd gezag daarom een dwangsom heeft opgelegd. Het bedrijf heeft een bezwaarschrift ingediend omdat zij deze overschrijding niet kunnen verhelpen zonder grote investeringen

(terugverdientijd langer dan 10 jaar). Lopende het bezwaar neemt het bedrijf geen maatregelen. Het bedrijf zou de volgende maatregelen genomen kunnen hebben: productie vermindering, gebruik andere (duurdere) grondstoffen, tijdelijke end of pipe maatregelen.

Accepteert u het dat het bedrijf geen maatregelen neemt omdat het een bezwaarschrift heeft ingediend? Vindt u dit een afwijking van de norm?

Zo ja: Welke normparagraaf.

Zo nee: Waarom niet?

- E Om opschorting van het besluit van het bevoegd gezag te krijgen, kan het bedrijf een voorlopige voorziening vragen bij de Raad van State. Als het bedrijf een voorziening krijgt hoeft het tijdelijk geen maatregelen te nemen en wordt de overschrijding van de emissies voor een afgesproken periode gedoogd. Tijdens de audit ontdekt u dat het bedrijf dit (nog) niet heeft gedaan. Het bedrijf geeft aan dit op zeer korte termijn te regelen. Voor de lange termijn is dit echter geen oplossing.

Vindt u dat u een verdere beoordeling van normpunt 4.3.2: wettelijke en andere eisen kunt laten rusten tot de volgende geplande controle audit of zal u een extra beoordeling plannen? Als u besluit een extra beoordeling, is deze schriftelijk of op locatie? Waar kijkt u naar? Met welk resultaat neemt u genoegen?

5 Gewenste benadering

- A Het wel of niet melden van handhavingsbrieven aan de CI is afhankelijk van de inhoud van de contractuele afspraken tussen het bedrijf en de CI. De ISO 14001 gaat niet over de relatie tussen CI en bedrijf en verlangt derhalve tussen de audits geen actieve communicatie tussen beide partijen. Voor een CI kunnen er een aantal redenen zijn om resultaten van handhavingacties te verlangen:
- Wanneer de CI het risico loopt dat ten onrechte een certificaat is verstrekt en daar door derden mogelijk op wordt aangesproken.
  - Wanneer het aanleiding is om de voorgenomen auditfrequentie te herzien (omdat er twijfel is over het functioneren van het milieumanagementsysteem).
- De CI kan in het contract met het bedrijf afspraken vastleggen wanneer zij tussentijds een melding van handhavingsbrieven willen ontvangen. Tot op heden hebben de meeste CI's hiervoor geen specifieke eisen vastgelegd omdat slechts in een beperkt aantal gevallen het melden van overschrijdingen een verandering van de auditfrequentie tot gevolg zal hebben. Op het moment dat er sprake is van strafrechtelijke vervolging in verband met een misdrijf wordt melding als noodzakelijk beschouwd.
- B Voor de CI is het belangrijk om te weten of er veranderingen bij het bedrijf zijn die een effect kunnen hebben op het ISO 14001-certificaat of de auditfrequentie van het bedrijf. Voorbeelden hiervan kunnen zijn als het bedrijf strafrechtelijk wordt vervolgd (in het geval van een milieudelict), het sluiten van de inrichting of het intrekken van de vergunning. Het betreft hier dus alleen de zware overtredingen. Deze situaties kunnen van invloed zijn op het hebben van het ISO 14001 certificaat. Afwijkingen van wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op het certificaat, hoeven niet tussentijds te worden gemeld. Omdat de auditor altijd naar de naleving van wet- en regelgeving zal kijken bij een controle audit, zullen afwijkingen automatisch ter sprake komen. De auditor beoordeeld ter plekke of de genomen maatregelen voldoende zijn.
- C In het contract tussen de CI en het bedrijf zijn een aantal afspraken vastgelegd over het melden van organisatieveranderingen. Deze komen o.a. voort uit de overeenkomst die de CI heeft met SCCM. Het gaat hier bijvoorbeeld om organisatiewijzigingen zoals een reorganisatie, eigendomswijzigingen, verandering van de directie en/of contactpersonen,

verhuizingen en wijzigingen in de scope van het certificaat. Ook wijzigingen die invloed hebben op de bedrijfsvoering van de organisatie, zoals het stilleggen door de overheid of de strafrechtelijke vervolging uit vraag 4B moeten worden gemeld.

- D De auditor zal geen genoegen nemen met het feit dat het bedrijf geen actie onderneemt hangende het bezwaarschrift. Dit komt omdat het bedrijf wettelijk gezien in geval van een dwangsom maatregelen moet nemen tenzij het een voorlopige voorziening heeft aangevraagd. Indien er geen voorlopige voorziening is aangevraagd moet het bedrijf maatregelen nemen. Het bedrijf moet wel uitzoeken waarom de afwijking heeft plaats gevonden. Werkt het systeem niet goed, zijn taken en verantwoordelijkheden niet duidelijk of heeft er bijvoorbeeld een verhoging van de productie plaatsgevonden? De auditor zal tevens onderzoeken of het systeem van corrigerende en preventieve maatregelen (normpunt 4.5.3) en het naleven van wet- en regelgeving (normpunt 4.5.2) voldoende functioneert om daarmee te onderzoeken waarom het bedrijf een dwangsom heeft gekregen en deze dwangsom niet heeft kunnen voorkomen.
- E Een extra beoordeling is onder andere afhankelijk van de activiteiten die het bedrijf heeft ondernomen en de reactie daarop van het bevoegd gezag. Indien mogelijk wordt de beoordeling schriftelijk uitgevoerd. Dit betekent dat de auditor de door het bedrijf toegestuurde correspondentie en bewijsstukken beoordeeld. Alleen indien een locatiebezoek noodzakelijk is om er zeker te zijn van een voldoende afhandeling van de tekortkoming, dan zal de auditor een extra audit inplannen. Tijdens de extra beoordeling wordt door de auditor gekeken naar de werking van de systematiek van corrigerende en preventieve maatregelen, de genomen verbetermaatregelen, de naleving van wet- en regelgeving en eventueel naar de algehele werking van het milieumanagementsysteem om te kijken waar de afwijking door veroorzaakt werd en op welke wijze door het bedrijf maatregelen zijn genomen.

■ Meer informatie

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van dit verslag nog vragen? Neem dan contact op met:

SCCM
Postbus 18505
2502 EM Den Haag
Telefoon: 070 – 362 39 81
Fax: 070 – 363 50 84
mail@sccm.nl
www.sccm.nl